



# Az EU jogalanyisága, alapértékei, integrációs célkitűzések, tagság

## Az Európai Unió közjogi alapjai (INITB220)



# Az Európai Unió, mint szupranacionális szervezet

- A tagállamok a hatásköreik egy részét átruházták – szupranacionális jog
- A jogszabályok olyan szervezett és strukturált rendje, amely saját forrásokkal és saját intézményekkel, illetve eljárásokkal rendelkezik, mind a jogalkotás, mind a jogértelmezés és a végrehajtás tekintetében.
- *Acquis communautaire* / jogrendszer / európai jog



# Az uniós jog doktrínái az Európai Bíróság gyakorlata alapján

- Közvetlen alkalmazhatóság
- Közvetlen hatály
- Közvetett hatály (értelmezési doktrína)
- Szupremácia (elsődlegesség)
- Primátus (elsőbbség)





# Közvetlen alkalmazhatóság

- Az uniós norma belép a tagállami jogba, külön, további jogalkotói aktus segítsége nélkül.

Feltételei:

- Hivatalos Lapban történő kihirdetés folytán lép hatályba, minden további jogalkotói közreműködés nélkül,
- Nem kíván külön végrehajtó szabályokat,
- Alkalmazása a hatálya alá tartozókkal szemben független bármely, belső jogba való beiktatásra szolgáló jogszabálytól.



# Közvetlen hatály

- Természetes, illetve jogi személyek nemzeti bíróságaik előtt hivatkozhatnak az uniós jogra, és kérhetik, hogy a nemzeti bíróság ítéletét az uniós jogra alapozza.
- Feltételei: a jogszabály pontosan szövegezett, olyan világos és feltétel nélküli rendelkezést tartalmaz, amely alkalmas arra, hogy személyre jogokat és kötelezettségeket ruházzon.



# Közvetlen hatály

- Vertikális jogviszonyok: egy tagállam polgára nem kerülhet hátrányosabb helyzetbe más tagállam polgáraihoz képest csupán azért, mert állama elmulasztotta az irányelv belső jogába ültetését. (implementációs határidő letelte!)
- Horizontális jogviszonyok: az irányelvek közvetlenül nem róhatnak kötelezettségeket magánszemélyekre.



# Közvetett hatály

- A nemzeti bíróságnak a nemzeti jogot, amennyire csak lehetséges, az uniós joggal – irányelv célkitűzéseivel – összhangban kell értelmeznie.
- Simmenthal ügy: a nemzeti bíróság feladata, hogy amennyiben a nemzeti jogszabály ellentétes az uniós joggal, akkor eltekintsen annak alkalmazásától, anélkül, hogy megvárná annak hatályon kívül helyezését.



# Az uniós jog szupremáciája

- A nemzeti szabályok nem lehetnek ellentétesek az uniós jogrenddel.
- A Szerződésekből eredő kötelezettségeket nem helyezhetik hatályon kívül belföldi jogi rendelkezések, mert az az Uniónak a jogalapját kérdőjelezné meg.
- Lisszaboni Szerződéshez fűzött 17. számú nyilatkozat





# Az uniós jog primátusa

- Jogalkotásra vonatkozó szabály
- Ha az Uniónak és a tagállamoknak egy területen egymás mellett élő jogalkotási hatásköre van, akkor a jogalkotási hatáskör Unió általi gyakorlása megszünteti a nemzeti jogalkotási hatáskört.



# Az EU demokratikus működésének elvei

- Demokratikus egyenlőség elve
- Képviseleti demokrácia elve
- Részvételi demokrácia elve





# Demokratikus egyenlőség elve

- Az EU és az intézményei tiszteletben tartják a polgárok egyenjogúságát, és eljárásaik során minden polgárt egyenlő figyelemben részesítenek.
- + tagállamok egyenjogúsága is biztosított





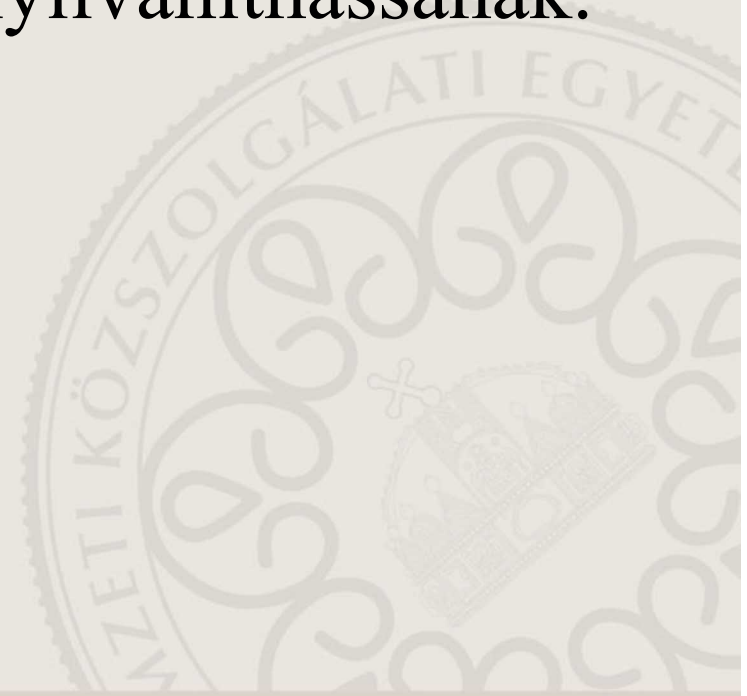
# Képviseleti demokrácia elve

- Közvetlen megjelenése: EP választások
- Közvetett: Európai Tanács, Tanács
- Nyilvános döntéshozatal
- Szubszidiaritás: azokon a területeken, amelyek nem tartoznak az Unió kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani.



# Részvételi demokrácia elve

- Az uniós intézmények kötelesek biztosítani, hogy a polgárok és az érdekképviselői szervezetek az Európai Unió bármely tevékenységéről véleményt nyilváníthassanak.
- Eszközei:
  - Panasz jog
  - Petíciós jog
  - Informálódáshoz való jog





# Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?

